

A SZENTLÉLEK TELJESSÉGE

© dr. Szalai András, Apológia Kutatóközpont, www.apologia.hu (v.1. 2019.07.05.)

Amikor a Szent Lélek az emberben lakozást vesz, új életet ad neki, elkezd belülről átformálni. De nem csupán az egyes hívőben akar munkálkodni, hanem a hívők között, és a hívőkön keresztül a nem hívő környezetükben is. Az egyház felépüléséhez, működéséhez és hatékony szolgálatához egy folyamatosan megújuló természetfeletti erőforrásra, a Szentlélek teljességére van szükség. Bár ezt minden felekezet vallja, a „Szentlélek-kereszttség” fogalmáról eltérő felfogások léteznek, amelyek részben azért végletesek, mert sokszor inkább egymásra reagálnak, mint a Bibliára. Tanulmányunk a témával kapcsolatos bibliai fogalmakat, képeket, értelmezéseket, illetve félreértéseket és fordítási hibákat tekinti át.

1. A Lélek kiöntésének ígérete

Isten ószövetségi ígéretei szerint egy napon a Lelkét „kiönti” minden hívőre (Jóel 3:1-2 stb.).

Az 1. században a Messiás előfutára, Keresztelő / Bemerítő János is azt hirdette, hogy bár ő csak vízbe merít, aki utána jön, az – hagyományos magyar fordításban – „Szentlélekkel fog keresztelni”, vagy pontos, magyaros fordításban: „Szentlélekbe fog meríteni” [gör. *baptizó* = bemerít, belemárt, átitat] (Mt 3:11, Mk 1:8, Lk 3:16, Jn 1:33, ApCsel 1:5, 11:16).

Jézus a Lélek, mint víz metaforát használva hirdette, hogy olyan vizet ad [*didómi*], ami eloltja az ember (Isten utáni) szomját, sőt, örökre „buzgó forrássá” [*pégé hüdatosz hallomenu*] „válík benne” [*genészetai en autó*] (Jn 4:14). Ezért aki szomjas, jöjjön/menjen [*erkhomai*] hozzá, és igyon [*pinó*], mert aki benne bízik, annak „belsejéből” [*ek tész koiliasz*] „élő víz”, azaz forrásvíz folyamai [*potamoi ... hüdatosz zóntosz*] fognak ömleni (Jn 7:37-39). János szerint ezt a Lélekről mondta, akit a benne hívők fognak kapni [*lambanó*].

Jézus a mennybe menetele előtt utasította a tanítványait, hogy maradjanak Jeruzsálemben, amíg el nem küldi azt, akit az Atya megígért: amíg – szó szerint – nem „öltöznek fel” [*endüó*] „erőt” [*dünamisz*] „a magasságból” [*ex hüpszusz*] (Lk 24:49), azaz erőt [*dünamisz*] fognak kapni [*lambanó*], amikor „megérkezik” vagy „rájuk tör” [*eperkhomai*] a Szent Lélek, és akkor a tanúi lesznek (ApCsel 1:8).

2. Az ígéretek beteljesedése

Pünkösdről tehát Jézus előre megmondta, hogy mi fog történni (Lk 24:49, ApCsel 1:5,8), és ami történt, azt Lukács leírta (ApCsel 2:2,4), Péter apostol pedig a történeteket értelmezte a prédikációjában (ApCsel 2:17,33,38). Mind ugyanarról az eseményről szóltak, csak eltérő megfogalmazással.

2.1. Zsidók Jeruzsálemben

Érdeemes tehát végig vennünk, hogy hogyan írtak pünkösdről azok, akik átérték, pontosított fordításban (a görög igék szótári alakjával, vonzataival):

- 1:5 nemsokára „Szentlélekbe [*en pneumatī hagiō*] lesztek merítve [*baptizō*]”
- 1:8 erőt kaptok, amikor „rátok [*epi hūmasz*] tör [*eperkhomai*] a Szentlélek”
- 2:2 „hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás az égből” (vö. Jn 3:8 „a szél fúj, ahol akar...”), ami „betöltötte [*pléroō*] az egész házat”
- 2:4 „mind megteltek [*piplēmi* + *birt.*] Szentlélekkel”
- 2:17 Péter szerint Isten jóeli ígérete teljesedett be: „ki fogok önteni” [*enkheō*] a Lelkemből” [*apo tu pneumatosz mu*] minden hívőre
- 2:33 Jézus megkapta az Atyától, és „kiöntötte” [*enkheō*] a megígért Lelket, a jeruzsálemiek *ezt* látták, hallották
- 2:38 ígéret a megtérőknek: „megkapjátok [*lambanō*] a Szentlélek ajándékát”, azaz ajándékul a Szentlelket (őt magát, nem csupán az egyik ajándékát).

Ami a tetőn együtt levő hívőket illeti, a hagyományos lélekszám (120 fő) csak egy korábbi összejövetelnél olvasható (ApCsel 1:15), a „mindnyájan” (2:1) éppúgy vonatkozhat a Tizenkettőre (1:26) és asszonyokra (1:14), mint százhúszra.

- Lényeg, hogy pünkösdkor tíz apostol már *újjászületett* hívő volt, mert amikor Jézus megjelent köztük, azt mondta nekik: „vegyetek” [*lambanō*] Szentlelket, majd „beléjük fújt” [*emfuszaō*] (Jn 20:22), ue. 1Móz 2:7 LXX). Tamás ekkor nem volt jelen, Mátyást pedig utólag választották be a Tizenkettő közé.
- Tíz apostol tehát *külön* eseményként élte meg, hogy a Lélek rájuk tört, ki lett öntve rájuk, bele lettek merítve, ők beteltek vele, és így erőt öltöztek fel, erőt kaptak. Két apostol és mindenki más viszont mindent az újjá születéssel *egyszerre* élt át: a Lelket *teljességében* vették.

Összefoglalva, a pünkösdi eseményt leíró kifejezéseket, képeket *szinonimának* tekinthetjük, mert ugyanazt írják le: erőt kaptak a magasságból, a Magasságotól.

2.2. Samáriaiak

Fülöp evangelizálása nyomán a samáriaiak is megtértek, be is merítkeztek. Nagy jelentősége volt annak, hogy Samária „befogadta” vagy „átvette” [*dekhomai*] az Igét (ApCsel 8:14), mert Samária etnikailag és vallásilag kevert, a zsidókkal szemben ellenséges terület volt. A samáriaiaknak a *zsidó* apostolok tekintélyét kellett elfogadni (vö. Jn 4:22), a zsidóknak pedig *bizonyosság* kellett a samáriaiak megtéréséről (vö. ApCsel 1:8).

- Péter és János tehát lement Jeruzsálemből, és imádkozott értük, „hogy vegyenek / kapjanak [*lambanō*] Szentlelket, mert még egyikükre sem „hullt rá” [*epiptō*]” (8:15-16).

- Az ima után a samáriaiak „kaptak / vettek [*lambanó*] Szentlelket” (8:17), illetve az Ég felől nézve „adatott” [*didómi*] nekik Szentlélek (8:18). (A „részesültek a Szentlélek ajándékában” fordítás (ÚFO, RÚF) a 1. 5. és 17. versben sajnos félrevezető.)

Samáriában Péter és János számára a Lélek „vétele” a Lélek „lehullását” jelentette. A samáriaiak valóban hittek, be is merítkeztek, a Lélek már bennük volt, de még nem tört rájuk, nem lett kiöntve rájuk, nem teltek be vele úgy, mint a zsidók pünkösdkor, és az apostolok *ezért* imádkoztak.

- Fontos látni, hogy a Léleknek két ellenséges emberi közösséget kellett egyesíteni, és mindkét félnek *szüksége volt* érzékelhető bizonyítékra. Ha Simon mágus is *látott* (8:18) jelértékű megnyilvánulást (akármilyen is az), akkor az apostolok és a samáriaiak is.
- Ha a „Lelket venni” kifejezés csak arra vonatkozhatna, hogy valakiben benne van-e egyáltalán a Lélek, azaz újjászületett-e, akkor kell olyan kérdésekkel birkózni, hogy hívő és bemerített samáriaiakban miért nem volt benne a Lélek – de ez ellentmondana az egész Újszövetségnek.

2.3. Rómaiak

Ami a római Kornéliuszék esetét illeti, ismét két ellenséges emberi közösség egyesítése volt a feladat. A zsidók számára szükséges bizonyítás részben előre történt (Péter látomása, ApCsel 10:1-16), részben menet közben.

- Péter még beszélt, amikor hirtelen „lehullt” [*epiptó*] „mindenkire” [*epi pantasz*] a Szentlélek (10:44), a Péterrel levők csodálkoztak is, hogy a Lélek rómaiakra is „kiöntetett” [*enkheó*] (10:45). Péter ekkor kijelentette, hogy be kell őket meríteni, mert „megkapták” [*lambanó*] a Szentlelket, „mint mi” [*hósz kai hémeisz*] (10:47).
- Péter az apostoli tanácsban beszámolva a történetekről ugyanígy fogalmazott: a Lélek „lehullt” [*epiptó*] „rájuk” [*ep' autusz*] (11:15), erre neki eszébe jutott János ígérete: „de ti Szentlélekbe lesztek merítve” [*baptizó*] (11:16), azaz Isten ugyanúgy „(meg)adta” [*didómi*] nekik a Lélek ajándékát, „mint nekünk” [*hósz kai hémin*] zsidóknak, akik hittünk az Úr Jézus Krisztusban (11:17).

Kornéliuszék esetében tehát a Lélek „lehullása”, a Lélekbe „merülés” és a Lélek „adása” a szinonima: egyszerre születtek újjá és lettek átítatva a rájuk hulló Lélekkel. A Lélek végleg áttört a Nép és a népek közötti falakon.

2.4. János-tanítványok

Végül, pünkösd után kb. 20 évvel (!) a kis-ázsiai Efezusban Pál „valamilyen” tanítványokra [*tinasz mathétasz*] bukkant, és valamit hiányolhatott, mert rákérdezett, hogy „vettek-e” vagy „kaptak-e” [*lambanó*] Szentlelket, amikor hitre jutottak? (ApCsel 19:2) Mint kiderült, Keresztelő János tanítványai voltak, akik még nem is hallottak a Szentlélekről.

- Pál prédikációja nyomán Jézusban is hitre jutottak, be is merítkeztek (19:5). Amikor pedig Pál rájuk tette a kezét (imádkozott értük), „rájuk” [ep’autusz] „jött” [erkhomai] a Lélek (19:6).
- A Lelket venni / kapni jelentése itt más: Pál először arra volt kíváncsi, hogy egyáltalán van-e *bennük* Szentlélek, mert számára kiderült, hogy nem voltak újjászületett emberek. A bemerítkezés és ima után azonban „rájuk jött” a Szentlélek, és ismét jeleket adott.

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy tíz apostol és a samáriaiak esetében a Lélek vétele *után* jött a Lélek teljessége, pünkösdkor két apostol és a többiek, illetve Kornéliuszék és a János-tanítványok esetében pedig a Lélek vétele és a betelés *egyszerre* történt. A Lélek fújt, ahol és ahogy akart.

3. Az újszövetségi szóhasználat

A szóhasználat változása figyelemmel követhető az evangéliumoktól a levelekig, de hogy ez fejlődés-e, az bizonytalan abból a szempontból, hogy az evangéliumok a levelek nagy részénél később lettek megírva, illetve szerzőik biztosan ismerték a mennybemenetel utáni első nemzedék (kb. i. sz. 33-64) szóhasználatát.

Mt 3:11	Szentlélekbe (és tűzbe) meríteni [baptizó]
Mk 1:8	Szentlélekbe meríteni [baptizó]
Lk 3:16	Szentlélekbe (és tűzbe) meríteni [baptizó]
Lk 11:13	Szentlelket adni [didómi], kérni [aiteó]
Lk 24:49	felöltetni [endüó] erőt a magasságból
Jn 1:33	Szentlélekbe meríteni [baptizó]
Jn 3:5	Lélektől és víztől születni
Jn 3:8	a Szél [pnoé] fúj, amerre akar
Jn 4:14	vizet adni [didómi], ami buzgó forrásvízzé válik
Jn 7:38	forrásvíz folyamai ömlenek
Jn 20:22	rájuk fújni [emfüszaó] = Szentlelket kapni/venni [lambanó]
ApCsel 1:5	Szentlélekbe meríteni [baptizó]
ApCsel 1:8	a Szentlélek rájuk tör [eperkhomai]
ApCsel 2:1-3	szélzúgás az égből, Szentlélekkel megtelni [piplémi],
ApCsel 2:17-18,33	a Lelket kiönteni [enkheó]
ApCsel 4:18.31	Szentlélekkel megtelni [piplémi]
ApCsel 8:15-16	Szentlelket venni [lambanó] = a Lélek rájuk hull [epiptó]
ApCsel 9:17	Szentlélekkel megtelni [piplémi]

ApCsel 10:44-47	a Szentlélek rájuk hull [<i>epiptó</i>] = a Lelket kiönteni [<i>enkheó</i>] = a Lelket kapni/venni [<i>lambanó</i>] =
ApCsel 11:16	= Szentlélekbe meríteni [<i>baptizó</i>] = a Lelket ajándékol adni [<i>didómi</i>]
ApCsel 13:9	Szentlélekkel megtelni [<i>piplémi</i>]
ApCsel 19:2,6	Szentlelket kapni/venni [<i>lambanó</i>], a Lélek rájuk jön [<i>erkhomai</i>]
1Kor 12:13	Lélekbe meríteni [<i>baptizó</i>], Lélekkel megitatni [<i>potizó</i>]
Ef 5:18	Lélek által ki- vagy beteljesedni [<i>pléroó</i>]
Tit 3:5	a Lélek újjászüdő, megújító fürdője [<i>lutron</i>].

Az iratokon tehát az alábbi alapvető motívumok követhetők végig:

- a Lelket, mint **ajándékot** az ember kérheti [*aiteó*], Isten (meg)adja [*didómi*], az ember pedig kapja/veszi [*lambanó*]
- a Lelket, mint lelki szomjúságot oltó **víz**et Isten kiönti [*enkheó*], az embert megfürdeti [*lutron*], belemeríti, mártja, átítatja [*baptizó*], vele megitatja [*potizó*], így az forrássá [*pégé*] válik benne, a Lélek az embert be tudja tölteni [*piplémi*], illetve általa tud ki- vagy beteljesedni [*pléroó*]
- a Lélek munkálkodása gyakran **hirtelen** történés: Jézus megelevenítő lehetként beléjük fújja [*emfuszaó*], a Lélek rájuk jön [*erkhomai*], rájuk tör [*eperkhomai*], rájuk hull [*epiptó*] a magasságból stb.

A témával kapcsolatos eltérő tanítások oka részben az, hogy egy kifejezésnek *egy* jelentést tulajdonítanak. Az eddigiek alapján azonban logikus lépésnek tűnik, ha ezen az előfeltételezésen túllépünk. Így elkerülhetjük azt, hogy ellentmondásba kerüljünk az Újszövetséggel, vagy ellentmondást teremtsünk benne.

3.1. „A Lélek ajándéka”

A „Lélek ajándéka” birtokos esetben áll, és kétféle képpen érthető: mint a Lélektől kapott ajándék, vagy *a Lélek*, mint ajándék. A megtérők egyértelműen „a Szentlélek ajándékát” veszik, azaz *ajándékol* magát a Szentlelket, és nem csupán a Lélek egyik szolgálati ajándékát (ApCsel 2:38, 10:45 vö. 11:16-17). Mivel a Lélek Isten ajándéka, ezért sem őt magát, sem az ő ajándékait nem lehet adni-venni (ApCsel 8:20).

3.2. A Lelket „venni” vagy „kapni”

A Lelket Isten „adja” [*didómi*], mi pedig „(meg)kapjuk” vagy „vesszük”, ez utóbbi a görögben ugyanaz a szó [*lambanó*]. Egyfelől, a Lélek vétele-megkapása történhet a hitre jutáskor (Jn 7:37-39, 20:22, ApCsel 19:2), másfelől, a Lélek lehullására is utalhat (ApCsel 8:15-17, 10:44-47).

Végül, Jézus szerint, ha mi tudunk gyermekeinknek jót adni, mennyivel inkább „fog adni” [*didómi*] Szentlelket az Atya, „az őt kérőknek” [*toisz aituszin auton*] (Lk

11:13). Ez vagy a pünkösdről szóló ígéret, vagy azóta is minden hívőre vonatkozik. Utóbbi esetben, mivel a Lélek folyamatosan benne van a hívőben, talán arra utal, hogy a hívő a Lélek folyamatos megújító, tisztító, erősítő és vezető *munkálkodását* kérheti, illetve hogy szükséges és természetes e függésben maradnia.

3.3. A „Szentlélek-kereszttség” vagy „Szentlélekbe merítés”

A magyar „Szentlélek-kereszttség” vagy pontosabban Lélekbe merítés-merülés fogalmához több, egymásnak ellentmondó felekezeti modell tapad.

Az eltérések fő oka, hogy két eltérő élménytípust (ld. első két pont) és egy állapot-leírást (ld. 3. pont) hogyan kötnék össze:

- ami a tíz apostol (Jn 20. ApCsel 2.) és a samáriaiak élménye (ApCsel 8.): a Lélek vétele *után* a Lélek teljességének vétele
- ami két apostol (ApCsel 2.), a rómaiak (ApCsel 10-11.) és a János-tanítványok (ApCsel 19.) élménye – a Lélek vétele *és egyúttal* teljessége
- ami minden hívő állapota: a Lélek újjászülő fürdője és az üdvösség (Tit 3.), a Lélekkel megítatva lenni és a Krisztusba tagozódás (1Kor 12.).

Talán használható szintézishez, a probléma feloldásához vezetne, ha

- nem bibliai „szakkifejezésekben” gondolkodunk, amelyeknek aztán csak egy jelentést tulajdonítunk,
- hanem a bibliai *képekben* (ráhull, kiönt, belemerül, betelik, iszik),
- és azok *jelentőségében* (átalakul és erőt kap).

Például egy poharat bele lehet meríteni a lavór vízbe úgy is, hogy azonnal telemegy, de úgy is, hogy először csak kevés víz megy bele (*van benne*), és csak később nyomjuk teljesen víz alá a száját (*tele van vele*). Ha az analógia helyes,

- akkor minden *megettérő* belemerül a Lélekbe és meg lesz itatva a Lélekkel, részben vagy teljesen, újjá születik, megújul, Krisztusba tagozódik,
- és *hitélete során* a Lélek újra meg újra teljesen is betöltheti (ld. ApCsel), illetve folyamatosan kiteljesíti (Ef 5:18).

Mivel az Újszövetség egyedül a *piplémi* = „betölteni” igét használja *ismétlődő* egyéni vagy közösségi esemény leírására (ti. hogy „betelt a Lélekkel”), a többi szinonimát (lehull, kiöntetik stb.) valamiért nem, ezért talán joggal javasolható, hogy az életünk során újra meg újra előforduló eseményre ezt a szót használjuk pl. az eltérő értelmezésekkel terhelt „Szentlélek-kereszttség” fogalma helyett.

4. A Lélekkel megtelés módjai

Az Újszövetség eredeti szövegéből jól látszik, hogy a Lélekkel való betelés az emberrel mindig *történik*, tehát ilyenkor *Isten* cselekszik az emberrel. A görög ige [*piplémi*] mindig szenvedő szerkezetben áll: az ember betelik, betöltetik. Ezért nem szerencsés kifejezés a „betöltekezés”, ami se nem aktív, se nem passzív, hanem mediális alak, ami azt sugallja, hogy mi is aktívak vagyunk a dologban.

Az ApCsel szerint a Lélek váratlanul, maradandóan és ismételten is betölthet:

- váratlanul, *egyszeri* történésként, de *többször* is – ld. az egész gyülekezetet Péterrel együtt (2:4), Pétert másodszor (4:8), a gyülekezetet ismét (4:31), Pált először (9:17) és másodszor (13:9)
- hosszabb-rövidebb időre *maradandóan* is – ld. a diakónusokat (6:3-5), közülük István vértanút (7:55), illetve Barnabást (11:24).

5. A Lélek teljességének hatásai

A Lélekkel való betelés, a Lélek teljessége hatást gyakorolhat...

- az ember *értelmére*: más nyelven való imára, prófétálásra és Isten magasztalására indíthatja (ApCsel 2:4, 10:46, 19:6); álmot, látomást, prófécíát ad neki (2:16-18), illetve bölcsességet a közösség szervezéséhez (6:3-5)
- az ember *érzelmeire*: örömet adhat egyénnek és egy egész közösségnek egyaránt (ApCsel 13:52 vö. Róm 14:17), de haragra is indíthat (ApCsel 13:9 vö. Jn 2:13-17, de vö. Ef 4:26 és Jak 1:20)
- az ember *akaratára*: hitet adhat valakinek ahhoz, hogy másokat bátorítson szolgálatra (ApCsel 11:24), illetve közvetlenül is felbátoríthat egy egész közösséget (4:31)
- az ember *testére*, konkrétan gyógyulásként (ApCsel 9:13)
- az *Istennel* való kapcsolatára: Isten magasztalására indíthat (ApCsel 2:4), bölcsességre, Isten akaratának felismerésére, magasztalásra, hálaadásra indíthat (Ef 5:15-20)
- az ember *másokkal* való kapcsolatára: a bölcsesség ajándéka révén *békességet* adhat egy feldúlt közösségbe (ApCsel 6:3-5); *tiszta* gondolatokat, szavakat, sőt, közös dicsőítést (Ef 5:19).

6. Összefoglalás

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy aki Jézusban hisz, az a Szentlelket megkapja / veszi – ez kell a lelki újjászületéshez, megújuláshoz, a Krisztus testébe tagozódáshoz, az üdvösséghez. A Lélekkel való hirtelen betelés és a Lélek huzamosabb teljessége azonban a hatékony szolgálathoz adhat sokféle, rendkívüli erőt.

A Lélek egyfelől leszállhat spontán módon, ha nem is várjuk; másfelől imában kérni lehet a leszállását és teljességét – de sem magát a dolgot, sem a mikorját vagy a hogyanját nem szabad erőltetni, mert ez csak pszichés utáztatokhoz vezet.

Ha a Lélek betölt, az nem érzékelhetetlen, hanem a sokféle pozitív hatás révén felismerhető, és nem csak egy jele van, hanem sokféle.

A Szentlélek teljessége nem arról szól, hogy *mi* minél többet birtoklunk a Lélekből („betöltekezés”), hanem arról, hogy *Isten* többet vesz birtokba *belőlünk*, hogy az átlagosnál sokkal közelebb von minket magához. Lényege, hogy amikor szükséges,

akkor a hívő *Istennel együtt, teljes összhangban* gondolkodhat, érezhet, akarhat és cselekedhet, a hétköznapinál nagyobb mértékben. A Lélek teljessége tehát nem bizsergésről vagy kellemes érzésekről szól, hanem nagyon is gyakorlati dolgokról. Végül, a Szentlélek *Krisztus* Lelke: akit a Lélek tölt be, az *Krisztussal* van tele, ezért csak krisztusi módon viselkedhet.

7. Félreértések, szélsőségek, hamis tanok

A Szentlélek-keresztiséggel, a Lélek teljességével kapcsolatos eltérő modellek, félreértések, szélsőségek és hamis tanok mögött

- részben fordítási hibák, részben választott értelmezési lehetőségek állnak,
- illetve az a magyarázatra szoruló tény is, hogy a Lélek megtapasztalásának hétköznapi és nem hétköznapi szintje is van,
- illetve ennek a lehetőségnek a tagadása bizonyos visszaélések miatt.

7.1. A pünkösdi szélvihar és a lángok csupán természeti jelenség volt?

Nem, az ApCsel 2:1-6 szövege kizárja annak a lehetőségét, hogy természeti jelenségeket (vihar, tűz) értelmezték volna természetfelettiként. Ha tüzet látunk, de nem ég semmi, az nem normális (ld. égő csipkebokor). Ugyanígy, ha süvöltő szelet hallunk egy házon belül, de nincs légmozgás, vagy nyelveket látunk lángolva megjelenni és a jelenlévők feje fölött eloszlani, az nem természetes történés.

- Először is, minden hirtelen történt [*egeneto afnó*]: az égből [*ek tu uranu*] olyan zaj/üvöltés [*ékhosz*] támadt, mint [*...hószper...*] egy erős/erőszakos [*biaiosz*] szélroham [*feromenész pnoész*]. Nem azt állítja, hogy vihar támadt, hanem hogy *olyan zaj* támadt, ami üvöltő szélrohamhoz *hasonlít*. És nem a környékre csapott le vihar: a hang az egész házat töltötte be [*eplé-rószon holon ton oikon*], ahol ültek, és a környék is azért futott össze, mert hallották a hangot [*fóné*] az épületből.
- Másodszor, a házon belül megjelentek nekik [*ofthészan autoisz*] „megosztott nyelvek” [*diamerizomenai glósszai*], „mint tűz” [*hószpei pürosz*] – tehát nem lángnyelvek –, és egyenként rajtuk maradtak [*ekathiszen*]. Megteltek a Szentlélekkel, és „különböző nyelveken” [*heteraisz glósszaisz*] kezdték el Istent magasztalni, hogy a Lélek adta nekik (2:4,11). Ez Bábel megfordítása: a nyelvileg megosztott emberiséget Isten különböző nyelveken hangzó imával hívja egységre Jézus Krisztusban.

7.2. A Lélek-keresztiség mindenkinek adatik – nincs többre szükség?

A Lélek-keresztiség vagy inkább Lélekbe merülés valóban olyasmi, amit a Messiás *mindenkivel* művel, hiszen Lelkével megítatott embereket Krisztusba tagol (1Kor 12:13), és Lelkével megfürdetett embereket újjá szül és üdvözít (Tit 3:5). Akik azonban csak azokra az élmény-leírásokra figyelnek, amikor emberek a Lelket *teljességében* vették (rómaiak, János-tanítványok), ráadásul egyes karizmatikus szél-

sőségek elrettentik őket attól, hogy többre vágyjanak, azok szerint a megtéréskor minden megtörténik velünk, ami megtörténhet – többre nincs szükség.

- A Lélekbe merülés jelentősége az Újszövetségben valóban az újjászületéssel, az üdvösséggel, a Krisztus Testébe tagozódással *is* kapcsolatos.
- Ugyanakkor a Lélekbe merülés *szinonimája* a Lélekkel való betelés is, ez pedig *ismétlődő* és hosszabb-rövidebb ideig *maradandó hatású* történés, aminek *sokféle* megnyilvánulása van (nem csak egy jele), és mind valamilyen *szolgálattal* kapcsolatos (nem érzésekről szól).

7.3. Létezik külön Szentlélek-kereszttség és tűz-kereszttség?

A **Mt 3:11** és a **Lk 3:16** előzményeként János azt állítja, hogy aki utána jön, az nála erőben és méltóságban is nagyobb, ő „csak vízbe” merít, de a Messiás „szent Lélekkel és tűzzel” [*en pneumatikáig kai puri*]. A sajátos kifejezésnek több értelmezése alakult ki, néhány talán ki is egészíti egymást.

- János külön Lélekbe merítésről, és külön tűzbe merítésről beszél. – A párhuzamos helyek (Mk, Jn, ApCsel) azonban csak Lélekbe merítésről szólnak, külön „tűzbe merülés”-re azonban utalás sincs.
- A tűz a Lélek olvasztó-tisztító munkálkodására utal, a helyes fordítás az egyet-kettővel (ún. hendiadusz) nyelvtani alak révén „tüzes Szentlélekkel”. – A Lélekbe és tűzbe merítés valóban egyetlen aktusnak tűnik, de Léleknek már van jelzője: szent. Az *en pneumatikáig kai puri* szó szerint „Lélekbe szentbe és tűzbe”. A hendiadusz forma („az” – 1. főnév – „és” – 2. főnév) kötelező eleme az első főnév előtti névelő (pl. az Isten és Atya = az Atya Isten), bizonyításra szorul, hogy beleolvadhat-e a prepozícióba (*en...*).
- A Messiás pünkösdkor Lélekkel keresztelt, de az ítéletkor tűzzel fog „keresztelni”. – A Lk 3:17-beli csűrbe gyűjtés és polyvaégetés valóban a későbbi ítélet képe, az „...és tűzzel” kiegészítés utalhat a tűztóra is (Jel 21:14-15).
- A Messiás pünkösöd óta a megtérőket Lélekbe is meríti, a nem megtérőket tűzbe. – Az Újszövetség azonban a tűzre csak a végső ítélettel kapcsolatban utal, a Lélek embermentő munkálkodásával *párhuzamos*, ítéletes „tűzbe merítést” sehol sem említ.
- A Lélek itt még nem keresztény teológiai fogalom, hanem ószövetségi képként „szél/lehelet/lélek” [héb. *rúach* ~ gör. *pnoé/pneuma*] jelentéssel áll, tehát: „szent széllel és tűzzel”. – Ez utalhat a kortársak által tapasztalt („titeket”) pünkösdi szélre és lángnyelvekre, a 3:17-beli csűrbe gyűjtés az egyház korszakára, a munkát lezáró polyvaégetés pedig a végítéletre.

7.4. A Szentlélek Krisztus testébe keresztel, Krisztus pedig a Szentlélekbe?

Az **1Kor 12:13** „...egy Lélek által mi is mind egy testté kereszteltettünk”. Egyes angolszász tanítók szerint itt a Lélek az alany, *ő az*, aki keresztel, és nem egy *testté*, hanem az egy *testbe* kereszteli bele a hívőt. Ez azt jelentené, hogy aki megtér, azt

„a Lélek a Krisztus testébe meríti”, és később a Krisztus meríti az illetőt a Lélekbe, ez a Lélekkel való betelés. Ez az értelmezés azonban nem állja meg a helyét.

- Eleve nem a görög szövegből, hanem az angol fordítás (*baptized by ... Spirit*) sajátosságából fakad: az angolban ugyanis szenvedő szerkezetben a *by* személyre és dologra is vonatkozhat. A görögben nem így van.
- A *baptidzó* (bemeríteni, keresztelni) ige ugyan szenvedő [*ebaptiszthémen* = „lettetek bemerítve”], de ilyenkor a cselekvés alanya *hüpo* + birtokos esetben áll; itt azonban a Lélek [*pneuma*] *en* + részes esetben áll, ami a cselekvés eszközére vagy inkább közegére utal, tehát a Lélek nem lehet az alany.
- Pál szerint „egyazon Lélekbe lettetek merítve” [*ebaptiszthémen en heni pneumatí*], ami megegyezik a Biblia egészének tanításával is (ti. a Messiás merít a Lélekbe), és elkerülhetünk egy képzavart is (testbe nem lehet belemerülni, csak vízbe).
- Ami a „testbe” (*into one body*) fordítást illeti, az *eisz* alapjelentése valóban „ba-/be-”, de a *baptidzó* vonzata (ti. amibe merülünk) a görögben a részes eset. Az *eisz*-nek tehát itt nem irány-, hanem *cél*határozói funkciója van: „egyazon Lélekbe merítve lettünk egy testté”, vagy „egyazon Lélekbe lettünk merítve, *hog*y egy test legyünk.” Nincs tehát „Krisztusba merülés”, csak Lélekbe merülés, az is a Krisztus által.

7.5. Felszólít minket az Írás, hogy teljünk meg Szentlélekkel?

Az **Ef 5:18** hagyományos fordításaiból úgy tűnik, mintha Pál apostol a bor helyett a Szentlélekkel való beteljesedésre, betelésre vagy eltelésre buzdítana. Egyeseknek az kérdés, hogy mit tehetnének a Lélekkel való betelésért, mások a zsoldárok éneklésétől, dicséretektől és hálaadástól várnak ilyen hatást, ismét mások a felszólító módra hivatkozva („teljete meg”) másoktól kérik számon kérik, hogy tele vannak-e a Lélekkel?

- A gazdag jelentéskörű *pléroó* (betölt, megtelik) ige vonzata (értsd: amivel megtelik valami) a magyartól eltérően mindig birtokos esetben kerül, és ezt a fordítók máshol mindig figyelembe is veszik (pl. ApCsel 6:3).
- Itt azonban az ige szenvedő szerkezetű, és ilyenkor az alany *hüpo* + birtokos esetben áll. Itt azonban a Lélek [*pneuma*] *en* + részes esetben áll, tehát a Lélek nem lehet az, akivel meg kellene telni, hanem „Lélek által” vagy „Lélekben” kell meg-, be- vagy eltelni, illetve be- vagy kiteljesedni.
- Nem az a kérdés, hogy borral vagy a Lélekkel vagyunk tele, hanem hogy melyik hogyan hat ránk? A „borban” [*en oinó*] mint közegben tönkremenés, romlás, züllés van [*aszótia*], de „a Lélekben” [*en pneumatí*] mint közegben ki- vagy beteljesedés, a teljesség [*pléróma*] érzete és valósága.
- Pontosítva: „Ne részegüljete meg bortól, amiben romlás / züllés van, inkább a Lélek által / Lélekben teljesejete ki / legyete teljessé: énekelve egymásnak zsoldárokat, himnuszokat és lelki ódákat, énekelve és zsoldározza szívetekben az Úrnak, hálát adva mindenért.”

Az alkohol hatása a züllés, a kiüresedett kapcsolatok, a kárt pedig káromkodás követi. A Lélek hatására azonban Isten és ember, ember és ember kapcsolata teljessé válhat, az e feletti öröm és hála pedig a hívők gondolataiban („szívetekben”) és összejövetelein („énekelve” stb.) is megjelenik.

7.6. A Lélek-kereszttség bizonyító jele a nyelveken imádkozás?

A klasszikus pünkösdi és több karizmatikus közösség modellje szerint a Lélek-kereszttség vagy inkább a Lélekbe merülés *bizonyító jele* a nyelveken való imádság, más pünkösdi és karizmatikus irányzatok szerint ez csak *az egyik* lehetséges jel.

- Az eddigiek alapján azonban úgy tűnik, hogy a Lélekbe merülés, a Lélekkel való betelés stb. *szinonimák*, illetve, hogy a jelenségnek *sokféle* hatása van.
- Ráadásul, mivel a Lélekbe merülésnek több szöveg *üdvözítő* jelentőséget tulajdonít, ha a jel egy karizma lenne, akkor a karizma birtoklása gyakorlatilag üdvösségfeltétel lenne – amint ezt szélsőséges csoportok vallják is.